

A COVID-19 vakcinációval kapcsolatos bizonytalankodás és ellenállás Írországban és az Egyesült Királyságban

Psychological characteristics associated with COVID-19 vaccine hesitancy and resistance in Ireland and the United Kingdom

Nature Communications, 2021. január 4.

Az ismertetőt készítette: [Kovács Katalin](#)

A szerzők 2020 tavaszán, az Egyesült Királyságban és Írországban bevezetett korlátozások első napjaiban végezték el internetes mintán a most ismertetésre kerülő felmérést. Ez a vizsgálat egy tágabb, a COVID-19 pszichológiai hatásait nyomon követő kutatási program részeként készült el. A vakcina felvételére vonatkozó beállítódások, mint ahogyan már saját tapasztalataink alapján tudjuk, nagyon is változékonyak, ennek ellenére hasznosnak tartjuk e cikk ismertetését, hiszen ritkán szerepelnek társadalmi helyzetre, személyiségjegyekre és általános attitűdökre vonatkozó információk egyetlen kutatásban.

Az írországi minta 1041, míg az Egyesült Királyság-beli 2025 fős volt. Az adatokat a szerzők multinomiális logisztikus regresszió (a társadalmi helyzet, politikai beállítódás, egészség témaköreivel kapcsolatban), illetve ANOVA (a pszichológiai témakörök esetén) segítségével elemezték.

Az adatfelvétel idején a COVID-19 oltás még nem volt hozzáférhető, de látszott, hogy az hamarosan megérkezik majd. Ezért a kutatók kérdése arra vonatkozott, hogy amennyiben a vakcina megérkezik, a válaszadó elfogadja-e az oltást, bizonytalankodik-e e tekintetben, avagy elutasítja azt.

Írországban a válaszadók 64%-a elfogadó, 26%-a bizonytalankodó, 9%-a pedig elutasító volt a közeli COVID-19 oltás felvételét illetően. Ugyanezek a számok az Egyesült Királyságban 69%, 25% és 6%-nak bizonyultak.

Írországban az elfogadókhöz képest a hezitálók nagyobb eséllyel nők, 34-44 évesek, illetve olyanok, akiknek korábban volt valamilyen mentális betegségük. Az elutasítók szintén nagyobb eséllyel tartoznak a 35-44 éves korosztályba, valamely nem-ír etnikai csoporthoz, nagyvárosi lakosok és van valamely krónikus (nem mentális) betegségük. Az elutasítás jóval gyakoribb volt a szegényebb háztartásokban élők között. Elutasítóbbak a vakcinákkal kapcsolatban azok is, akik a kérdést megelőző általános választásokon a Sinn Féin szavazói voltak, avagy független jelöltre adták le a voksukat, összehasonlítva a többi pártra szavazókkal. A vallásosság viszont láthatóan nem befolyásolta az oltással kapcsolatos attitűdöket.

Az Egyesült Királyságban a vakcinákkal kapcsolatos bizonytalankodást elsősorban az életkor határozta meg: a 65 éves és idősebb korcsoporthoz képest minden fiatalabb korcsoportban magasabb volt a hezitálók aránya, mint az idősebbek között. Egyéb különbségeket nem is lehetett találni a vakcinákat elfogadók illetve a vakcinákkal kapcsolatban bizonytalanok között. Az elutasítók azonban számos metszetben különböztek az elfogadóktól. Az elutasítók nagyobb valószínűséggel 65 év alattiak, külvárosi lakosok és alacsony jövedelműek. Nagyobb valószínűséggel voltak elutasítók a várandósok is, ugyanakkor más egészség-problémák nem voltak gyakoribbak az elutasítók, mint az elfogadók között. A politikai beállítódásokat az UK esetében a BREXIT-tel kapcsolatos szavazatokkal mérték: a kilépést szorgalmazók kis mértékben gyakrabban tartoztak az elutasítók közé.

Az írországi és az Egyesült Királyság-beli vakcina-bizonytalankodók és elutasítók pszichológiai jellegzetességei nagyban hasonlítottak egymáshoz. Mindkét országban kevésbé viseltek altruista vonásokat, sokkal kevésbé hittek a szakértőkben és más autoritásokban, nagyobb eséllyel rendelkeztek erős vallásos meggyőződéssel, illetve paranoid és konspirációs nézetekkel (amely a mások szándékaival kapcsolatos bizalmatlanságon keresztül jelent meg). Abban is nagyobb eséllyel hittek, hogy az élet alapvetően általuk kontrollálható, nagyobb eséllyel szimpatizáltak a tekintélyelvű és hierarchikus társadalmi berendezkedéssel, kevésbé voltak elfogadók a bevándorlókval szemben, valamint hajlamosnak bizonyultak az impulzív viselkedésre.

A társadalmi és személyiséghez kötődő meghatározókon túl a szerzők a COVID-ra vonatkozó információforrásoknak a válaszadók számára való hitelességét is vizsgálták. A bizonytalankodók és az elutasítók általában minden információforrásnak kevesebb hitelességet tanúsítottak, mint az oltást elfogadók, a szubjektív hitelességi szint ráadásul lépcsőzetesen csökkent: a legnagyobb az elfogadók, és a legalacsonyabb az elutasítók között volt, míg a bizonytalankodók középen helyezkedtek el. Igaz volt ez az újságokra, a televízióra, a rádióra, az orvosokra, az egyéb egészségügyi dolgozókra, a kormányzati szervekre illetve a családra és barátokra. Nem volt igaz azonban az internetre és a közösségi médiára, az ezeknek a forrásoknak tulajdonított hitelesség szintje hasonlóan alakult a három csoportban. Annak ellenére, hogy az ellenzők gyakrabban használták a közösségi médiát, az elfogadottságot tekintve a rangsor mindhárom csoportban azonosan alakult: a legnagyobb bizalom az egészségügyben dolgozókat övezte, ezt követően pedig a kormányzati szervek, a televízió, a rádió, az újságok, a családtagok és rokonok következtek. Az internet, valamint – némiképp lemaradva – a közösségi média zárta a hitelességi versenyt mind a vakcinát elfogadók, mind a bizonytalankodók, mind pedig az ellenzők körében.

A szerzők azt tanácsolják, hogy a COVID-19 oltási kampánya vegye figyelembe az ellenzők között gyakran megjelenő pszichológia profilokat is, és ennek megfelelően indítson olyan kampányokat, amelyek az oltások felvételének egyéni hasznosságát hangsúlyozzák.

Az ismertetett tanulmány bibliográfiai adatai:

Murphy, J., Vallières, F., Bentall, R.P. et al.: Psychological characteristics associated with COVID-19 vaccine hesitancy and resistance in Ireland and the United Kingdom. *Nature Communications* 12, 29 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41467-020-20226-9>